

Odgovornost države za padajoče kamenje

Zbirni podatki

Avtor: dr. Damjan Možina, dr. pravnih znanosti, docent na PF Univerze v Ljubljani

Publikacija: Pravna praksa - 2011, številka 2, stran 6 | GV Založba, d.o.o., 20.1.2011

[Povezava do dokumenta na portalu IUS-INFO](#)

Besedilo

Oškodovanka se je avgusta 2003 sprehajala po morski obali med Fieso in Pacugom, na težko dostopnem kamnitem obalnem območju pod naravnimi klifi, kjer ni urejene plaže niti urejene poti, ampak "divja plaža". Kot posledica naravnih erozijskih procesov se je s klifa odlomil večji kamen in ji padel na nogo, pri čemer je utrpela hudo poškodbo. Višje sodišče v Ljubljani je potrdilo sodbo Okrožnega sodišča v Ljubljani, po kateri je za škodo odgovorna Republika Slovenija. Odločitvi sodišč zbuja pomisleke.

Sodbi sodišč prve in druge stopnje

Okrožno sodišče v Ljubljani je zavrnilo zahtevek oškodovanke zoper prvotoženo stranko - Občino Piran - z vmesno sodbo pa je zahtevek zoper drugotoženo stranko - Republiko Slovenijo - po temelju priznalo.¹ Bistvo spora med strankami je bilo, ali in katera od toženih strank odgovarja tožnici za nastalo (premoženjsko in nepremoženjsko) škodo.

V iskanju odgovora na to vprašanje je sodišče najprej ugotavljalo, kje je prišlo do škodnega dogodka. Ugotovilo je, da je škoda nastala na kamnitem območju brez urejene poti, ki leži tik ob morju, sporna parcela pa je v zemljiški knjigi označena kot javno dobro. Tu je sodišče brez posebne obrazložitve zavzelo za odločitev v zadevi ključno stališče, da je:

"za presojo odgovornosti za škodo, ki je nastala pri uporabi javnega dobra, ne glede na lastništvo, odločilno, kdo je upravljavec javnega dobra, kdo opravlja gospodarsko dejavnost ali gospodarsko javno službo, s katero se zagotavlja trajna in nemotena uporaba javnega dobra".

Po Zakonu o vodah (ZV-1)² je upravljanje z vodami in vodnimi ter priobalnimi zemljišči v pristojnosti države, razen če gre za naloge, za katere je pristojnost prenesena na lokalno skupnost. Ker v tej zadevi pristojnost ni bila prenesena na Občino Piran, je sodišče zaključilo, da občina za nastalo škodo ne odgovarja, saj da:

"ni izkazano, da bi bila dolžna ali upravičena izvajati kakršnekoli ukrepe v zvezi z opozarjanjem na nevarnost ali preprečevanjem dostopa v območje škodnega dogodka".

Sodišče je nato presojalo krivdno odgovornost države. Pri tem je štelo, da je protipravno vsako ravnanje, vključno z opustitvijo, katerega predvidljiva, pa čeprav ne najverjetnejša posledica je nastanek škode. Menilo je, da bi bila morala država, upoštevajoč dejstvo, da je flišni klif med Fieso in Pacugom opredeljen kot naravna znamenitost, ki privablja obiskovalce, te opozoriti na

nevarnost padanja kamenja.

Glede obstoja table z opozorilom v času škodnega dogodka se navedbe prič razlikujejo: oškodovanka in njen mož se take table ne spominjata, druga priča, ki je bila v času dogodka na istem kraju, pa je povedala, da je tabla tam bila, vendar je bila podrta v grmovju oziroma je bila naslonjena na brežino, pri tem pa je bil napis na tabli očitno kljub temu dobro viden, saj je priča opisala, da je na tabli besedilo v črni in modri barvi ter v slovenskem in italijanskem jeziku opozarjalo, da kopanje na spornem območju poteka na lastno odgovornost. Fotografija table s takim napisom je tudi v spisu. Kljub temu je sodišče ocenilo, da ni dokazano, da bi bila pri prehodu z urejene na "divjo" plažo nameščena tabla, ki bi "sprehajalce opozarjala na padajoče kamenje in prehod na lastno odgovornost". Prav tako ni bilo "preprek, ki bi sprehajalce odvrčale od nadaljevanja sprehoda v območje pod flišni klif". Na tej podlagi je sodišče zaključilo, da je mogoče državi utemeljeno očitati, da je:

"opustila svojo upravljavsko dolžnost in morebitnih obiskovalcev naravne znamenitosti ni opozorila na nevarnost padajočega kamenja oz. drobljenja skal ali kakorkoli zaščitila omenjeni del obale".

Ker je sodišče štelo, da ustreznega opozorila ni bilo, je zavrnilo tudi trditve drugotožene stranke (države), da je do poškodbe prišlo zaradi ravnanja oškodovanke, ki je kljub opozorilnemu znaku hodila po nevarnem območju.

Sodišče je izrek sodbe podkrepilo še z eno pravno podlago, ki naj bi govorila o protipravnosti ravnanja: država naj bi bila na podlagi 82. člena ZV-1 dolžna poskrbeti za varstvo pred škodljivim delovanjem voda, kar naj bi poleg varstva pred poplavami, erozijo celinskih voda, zemeljskimi in hribinskimi plazovi, snežnimi plazovi in ledom vključevalo tudi varstvo pred erozijo morja.

Višje sodišče v Ljubljani je v celoti zavrnilo pritožbo drugotožene stranke. Menilo je, da je sodišče prve stopnje pravilno ugotovilo, da je do škode prišlo na parceli, ki je vknjižena kot javno dobro in ima po ZV-1 status priobalnega zemljišča. Ker je na podlagi 4. člena ZV-1 upravljanje z vodami in vodnimi ter priobalnimi zemljišči v pristojnosti države, za škodo iz predmetnega javnega dobra po ZV-1 odgovarja upravljavec priobalnega zemljišča.

V okviru odgovorov na pritožbene navedbe drugotožene stranke je pritožbeno sodišče najprej navajalo dodatne razloge, ki naj bi govorili za to, da ZV-1 upravljavcu javnega dobra nalaga tudi

odgovornost za škodo. Take ali podobne določbe v zakonu sicer ni, vendar sodišče meni, da pojem upravljanja zajema tudi urejanje voda in priobalnih zemljišč ter odločanje o njihovi rabi, kar naj bi po namenu in vsebini ZV-1 pomenilo tudi zagotavljanje varstva in zdravja ljudi, vključno z varstvom pred delovanjem voda, ki v večjem obsegu ogrožajo življenje ljudi ali njihovo premoženje (33. točka 7. člena ZV-1).

Glede na četrty odstavek 21. člena ZV-1 je Vlada dolžna določiti območje, na katerem je raba splošnega javnega dobra omejena ali prepovedana, če je to potrebno zaradi življenja ali zdravja ljudi. Na tej podlagi bi morala država na območjih, ki so trajno nevarna za splošno uporabo, kakršno je po mnenju sodišča območje pod predmetnih klifom, sprejeti ustrezne ukrepe za varovanje življenja in zdravja ljudi, pa jih ni. Država bi bila morala območje zavarovati ali opozoriti na nevarnost z ustreznimi in primerno postavljenimi tablam. To velja še toliko bolj, ker območje poleti kot divjo plažo uporablja veliko ljudi.

Glede opozorilne table Višje sodišče meni, da je "mogoče zaključiti, da je na kraju škodnega dogodka opozorilna tabla bila, vendar je ležala podrtv v grmovju oz. naslonjena na brežino". Glede table je Višje sodišče - ne glede na to, da so drugi obiskovalci območja v času nesreče tablo očitno lahko videli in brez težav prebrali opozorilo - zavzelo stališče, da "je pri tabli, ki leži v grmovju, stanje enako, kot če table sploh ne bi bilo". Menilo je, da bi morala biti tabla postavljena na primernih, vidnih mestih in na vseh dostopih na nevarno območje; morala bi biti dovolj velika, da bi jo opazil vsak povprečen mimoidoči, vsebovati pa bi morala jasno opozorilo na trajno nevarnost padanja kamenja s klifa. V konkretnem primeru je bila po mnenju sodišča neprimerna tudi vsebina table, ki je opozarjala le na kopanje na lastno odgovornost, ne pa tudi na nevarnost prehoda.

Pritožbeno sodišče se je strinjalo s pritožbo, da bi bilo zaprtje oziroma postavitve ovir na območju predmetnega priobalnega zemljišča lahko pretiran ukrep. Pritožba je opozarjala na 38. člen ZV-1, ki na vodnem ali priobalnem zemljišču prepoveduje postavljati objekte ali druge ovire, ki bi preprečevale prost prehod ob vodnem ali morskem dobru. To pa po mnenju pritožbenega sodišča v tej zadevi niti ni relevantno, saj je odgovornost države podana že iz razloga, ker ni sprejela najnujnejših ukrepov za zavarovanje uporabnikov javnega dobra, saj ni ustrezno postavila opozorilnih tabel. Ker torej uporabnikom ni bila dana možnost, da se odločijo, ali bodo s hojo pod klifom tvegali ali ne, je po mnenju sodišča, ki ni obrazloženo, opustitev v vzročni zvezi z nastalo škodo.

Pritožbeno sodišče je na pritožbene navedbe o tem, da je tožeča stranka s svojim ravnanjem sama prispevala k nastanku škode, odgovorilo, da je tožeča stranka, ki je bila na tej obali prvič, na plaži videla veliko ljudi, opozorilne table pa ne, zato je upravičeno sklepal, da je prehod čez to zemljišče varen.

Komentar

Izhodišče tega primera je, da je škoda nastala kot posledica

naravnega procesa v naravnem okolju: kamen se je pod vplivom erozije odkrušil s klifa in padel na oškodovanko, ki se je zadrževala na območju klifa. Oškodovanke torej neposredno ni poškodoval državni organ ali kaka druga oseba, za katero država odgovarja, temveč je bila poškodba posledica naravnega pojava, pravzaprav nesrečnega naključja. Vprašati se moramo, ali je za državo obstajala dolžnost preprečitve take škode oziroma, z drugimi besedami, ali je država dolžna zagotoviti varnost na spornem območju. Če dolžnost obstaja in je država ravnala v nasprotju z njo, potem odgovarja za škodo, če se ne razbremeni krivde.

Sodišči sta protipravnost ravnanja države in s tem njeno odgovornost poskušali utemeljiti z ZV-1. Kot določa njegov prvi člen, ta zakon ureja upravljanje z morjem, celinskimi in podzemnimi vodami ter vodnimi in priobalnimi zemljišči, javno dobro in javne službe na področju voda, vodne objekte in naprave ter nekatera druga vprašanja. Med cilji zakona iz 2. člena je resda naštet tudi zagotavljanje varstva pred škodljivim delovanjem voda, tj. pred delovanjem voda, ki v večjem obsegu ogrožajo življenje ljudi ali njihovo premoženje.³

Varstvo pred škodljivim delovanjem voda se nanaša na varstvo pred poplavami, erozijo celinskih voda, erozijo morja, zemeljskimi in hribinskimi plazovi, snežnimi plazovi in ledom na celinskih vodah ter na ukrepe v primeru izrednega onesnaženja voda.

Vendar pa zakon le na splošno opredeljuje naloge države na tem področju, nikjer pa ne vsebuje določbe v smislu, da bi morala država vsem uporabnikom zagotoviti varno uporabo javnega dobra ali da bi celo odškodninsko odgovarjala posameznemu uporabniku javnega dobra.

Za stališče, da naj bi iz položaja javnega dobra - ki da je podoben lastniškemu - (mimogrede: sodišči sploh nista ugotavljali lastništva spornega zemljišča)⁴ med drugim izhajala tudi konkretna odgovornost za varnost in zdravje uporabnikov, sodišči prve in druge stopnje nista ponudili razlogov.

Kadar želi zakon upravljavcu javnega dobra oziroma lastniku naložiti kakšno konkretno dolžnost do uporabnikov javnega dobra, potem to tudi izrecno pove. Tako denimo Zakon o javnih cestah (ZJC)⁵ določa, da morajo biti javne ceste grajene in vzdrževane tako, da jih ob upoštevanju prometnih pravil in posebnih pogojev za odvijanje prometa lahko varno uporabljajo vsi uporabniki cest, ki so jim namenjene.⁶ Stanje cest mora pregledovati inšpektor: če pri tem ugotovi, da je stanje tako, da bi bila lahko ogrožena varnost prometa ali bi lahko na cesti nastala škoda, odredičasne ukrepe za odvrnitev nevarnosti ali preprečitev škode.⁷ Na tej podlagi so sodišča večkrat ugotavljala tudi odškodninsko odgovornost upravljavca državnih cest.

Tako je denimo Vrhovno sodišče razsodilo, da cestno podjetje odgovarja za škodo na avtomobilu, ki je nastala tako, da se je večji kamen prikotatil z naravne brežine nad cesto (območja, ki ga mora po zakonu nadzorovati cestno podjetje), voznica pa se mu ni mogla izogniti.⁸ Višje sodišče v Ljubljani je v primeru, ko je vozilo

trčilo v drevesno deblo, ki je ležalo na vozišču, odškodninsko dolžnost države utemeljilo s kršitvijo dolžnosti rednega pregledovanja stanja cest in odstranjevanja ovir, ki jo nalaga 61. člen ZJC v povezavi s Pravilnikom o vrstah vzdrževalnih del na javnih cestah in nivoju rednega vzdrževanja javnih cest.⁹

ZV-1 takih dolžnosti državi ne nalaga. Posamezniku tudi po naravi stvari ne more biti vedno in povsod zagotovljena povsem varna uporaba javnega dobra. O obveznostih v zvezi z zagotavljanjem varnosti in s tem povezanih pričakovanjih uporabnikov bi lahko govorili kvečjemu na urejenih plažah, nikakor pa ne na območjih neurejenih plaž. Zato po mojem mnenju obveznosti zagotovitve varnosti na spornem območju ni mogoče utemeljiti z ZV-1.

Sodišči nadalje menita, da krivdna odgovornost države v predmetni zadevi tudi ne glede na ZV-1 izhaja iz deliktne odškodninskega prava. Argumentirata, da ima država obveznost izvedbe ukrepov za zagotovitev varnosti že na podlagi dejstva, da flišni klif med Fieso in Pacugom kot naravna znamenitost privablja obiskovalce in lahko zanje pomeni nevarnost.

Tu se postavlja pomembno vprašanje: ali na splošno velja pravilo, da je lastnik oziroma upravljavalec zemljišča, na katerem zaradi naravnih procesov (denimo erozije) nastaja nevarnost za obiskovalce oziroma mimoidoče, že na podlagi tega dejstva dolžan to nevarnost odpraviti oziroma obiskovalcem preprečiti dostop. Menim, da bi šlo takšno splošno pravilo predaleč.

Odgovornost ne obstaja zgolj zaradi obstoja nevarnosti. Če bi to veljalo, bi to pomenilo, da bi bila država dolžna preprečiti denimo tudi vzpon planincev na Triglav ali druge gorske vrhove. Gorske poti so namreč lahko tvegane, nesreče v gorah - tudi take s smrtnim izidom - pa razmeroma pogoste. Vendar vsak planinec ve oziroma bi vsaj moral vedeti, da so gorski izleti potencialno nevarni in da je treba biti posebno previden, prav vseh tveganj pa tudi največja skrbnost ne more odpraviti.¹⁰ Gore so pač nevarne.

Če na planinca na poti na Triglav zaradi delovanja naravnih sil pade kamen, svojega odškodninskega zahtevka ne more utemeljiti s tem, da bi mu bila morala država oziroma upravitelj Triglavskega narodnega parka preprečiti izlet v gore.

In še manj s tem, da bi bila morala, da bi se razbremenila odgovornosti, država postaviti opozorilne table na prav vse gorske poti.

Površina Slovenije pač ni v celoti varna in tudi ni v celoti pokrita z območji, na katerih nekdo odgovarja za varnost. Kadar ugotovimo, da je neko območje oziroma neka aktivnost lahko nevarna, se moramo vprašati, ali je konkretna nevarnost res tolikšna, da zahteva preventivno omejitev ustreznih življenjskih aktivnosti. Najbrž je jasno, zakaj družba ne prepoveduje izletov v gore, čeprav so lahko nevarni. Ob vseh pozitivnih učinkih izletov v gore planinci sprejemajo tudi tveganje, da jim bo nastala škoda, katere povrnitve ne bo mogoče terjati od nikogar.

V predmetni zadevi bi se morali vprašati o tem, kakšna je dejanska

nevarnost poškodb zaradi padanja kamenja na spornem območju. Sodišči nista ugotavljali, ali je že v preteklosti prihajalo do nesreč in kakšne poškodbe so nastale. Že samo iz dejstva nastanka poškodbe sta sklepali na obstoj nevarnosti. Če bi bila nevarnost poškodb velika, bi dostop na sporno območje bržkone veljalo omejiti oziroma preprečiti. Vendar pritožbeno sodišče samo priznava, da bi bila postavitve preprek oziroma preprečitev dostopa na sporno območje pretiran ukrep.

Navsezadnje tudi Zakon o vodah v 38. členu lastniku priobalnega zemljišča prepoveduje postavljanje ovir, ki bi preprečevale prost prehod ob vodnem oziroma morskem dobru. Flišnega klifa kot naravne znamenitosti, ki obiskovalcem odkriva delovanje naravnih sil na morsk obali, pri tem tudi ni mogoče zavarovati na način, da kamenje z njega ne bi padalo - bistvo flišnega klifa je prav v naravnem erozijskem delovanju. Teoretično bi bilo mogoče dostop preprečiti in ogled klifa organizirati po morju. Vendar vse kaže, da ugotovljena nevarnost ni bila tolikšna, da bi tehtanje interesov zahtevalo preprečitev dostopa na sporno področje.

Tukaj sodišče zavzame naslednje stališče: država bi bila morala - če že ni bila dolžna preprečiti dostopa - postaviti vsaj opozorilne table, ki naj bi obiskovalce obvestile o nevarnosti in jim dale možnost, da se odločijo, ali bodo s hojo pod klifom tvegali ali ne. Stališče je problematično.

Kadar v odškodninskem pravu obstaja obveznost zagotovitve varnosti, potem se je odgovorna oseba ne more razbremeniti z enostransko izjavo v smislu opozorila na nevarnost oziroma ravnanja na lastno odgovornost.

Tako se na primer lastnik ali uporabnik stavbe pozimi s postavljanjem opozorilnih napisov ne more razbremeniti obveznosti rednega odstranjevanja snega ali ledenih sveč s strehe. Če pride do poškodbe mimoidočega ali do škode na parkiranem vozilu, bo zanj odgovarjal ne glede na svojo izjavo. Podobno velja za javne ceste. Država se obveznosti zagotovitve takih javnih cest, ki so ob upoštevanju vremenskih razmer za vse uporabnike varne, ne more razbremeniti s postavitvijo opozorilnih tabel (na primer "pozor, kamenje pada").

Če pa ne gre za območje, za katerega nekdo odgovarja, potem njegovi uporabniki oziroma obiskovalci v vsakem primeru ravnaajo "na lastno odgovornost", ne glede na opozorilne table. Takšno je tudi osnovno izhodišče deliktne odškodninske prava: škoda primarno bremeni oškodovanca. Le če obstajajo posebne okoliščine (elementi odškodninske odgovornosti), na podlagi katerih se škoda lahko pripiše neki drugi osebi, bo lahko oškodovanec od nje terjati povrnitev. Če torej obveznost in posledično deliktne odškodninske odgovornosti v konkretnem primeru obstaja, potem se je odgovorna oseba ne more razbremeniti z enostranskimi izjavami. Če pa odgovornosti ni, potem funkcija enostranskih izjav ni v razbremenitvi odgovornosti, ampak zgolj v opozorilu obiskovalcev na nevarnost.

Pravna konstrukcija, pri kateri stranka ni dolžna zagotoviti varnosti, dolžna pa je postaviti table z opozorilom na ravnanje na

lastno odgovornost, je vprašljiva. "Lastne odgovornosti" ravnanja ni mogoče vzpostaviti s postavitvijo opozorilnih tabel, saj obstaja sama po sebi.

Višje sodišče je menilo, da bi morale biti, da bi se država razbremenila odgovornosti, opozorilne table postavljene na vseh dostopih na sporno območje, na primernih in vidnih mestih, biti pa bi morale dovolj velike, da bi jih opazil vsak povprečen mimoidoči, in opozarjati na nevarnost padanja kamenja s klifa. Če bi to držalo, bi se odprla tudi vrsta drugih vprašanj, denimo, kaj če bi bil oškodovanec tujec, ki ne bi razumel slovensko. Je dovolj, da so table v uradnih jezikih na spornem območju (slovenskem in italijanskem) ali bi morale biti - glede na to, da gre za turistično območje, sestavljene v vseh jezikih EU in morebiti še v kitajskem, ruskem in arabskem jeziku? Ali je bila država dolžna zagotoviti table z nazornim slikovnim prikazom tveganj in posledic? Kaj pa, če bi bil oškodovanec otrok, ki ne zna brati oziroma ne razume vsebine tabel? In kaj, če bi oškodovanec na sporno območje prispel s čolnom oziroma priplaval in tabel ne bi videl? Bi država odgovarjala?

Ta vprašanja še dodatno govorijo o nekonsistentnosti stališča sodišč, ki sta odškodninsko odgovornost vezali na opustitev zagotovitve opozorilnih tabel. Glede na to sta sodišči na nenavaden način opredelili tudi vzročno zvezo; škoda naj bi bila v vzročni zvezi z opustitvijo dolžnosti postavitve table, ker naj bi se zaradi opustitve oškodovanca ne mogla odločiti, ali naj se "na lastno odgovornost" zadrži pod nevarnim klifom ali naj se pred nevarnostjo raje umakne.

Čeprav postavitev opozorilne table glede na zastopano mnenje države ne more razbremeniti odgovornosti za varnost, velja opozoriti še na nekaj napak obeh sodišč v zvezi z opozorilno tablo.

Iz odločb je mogoče sklepati, da sodišči nista le napačno uporabili materialnega prava, ampak sta v zvezi s tablam nepopolno ugotovili tudi dejansko stanje. Okrožno sodišče je brez posebne obrazložitve sledilo navedbam tožeče stranke, da table ni bilo, čeprav je druga priča v istem času brez težav prebrala vsebino table, ki je bila "podrta v grmovju oz. naslonjena na brežino", in je sodišče njeno izjavo štel za verodostojno. Pritožbeno sodišče je zavzelo stališče, da "je pri tabli, ki leži v grmovju, stanje enako, kot če table sploh ne bi bilo". Poleg tega po njunem mnenju tabla z opozorilom, da kopanje poteka na lastno odgovornost, ni primerna, saj ne opozarja, da je nevarno ne le kopanje, ampak tudi prehod. Opozorilna tabla je torej vendarle obstajala in še vedno obstaja, vendar po mnenju sodišč ni ustrezna. Zato ne drži očitke sodišč, da v zvezi z nevarnostjo padanja kamenja niso bili izvedeni prav nikakršni ukrepi.¹¹

Ob tem se postavlja vprašanje, s kakšnim pravnim standardom sta sodišči presojali ravnanje oškodovanke. Oziroma bolj splošno, kakšno skrbnost sodišči pričakujeta od obiskovalcev slovenske obale. Ali od obiskovalcev, ki vidijo klif z naravnim delovanjem erozije, res ni mogoče pričakovati, da bodo zadrževanje pod klifom lahko šteli za potencialno nevarno? Ali obiskovalec, ki vidi tablo z napisom "kopanje na lastno odgovornost", res ne more

razumeti, da se nevarnost nanaša tudi na prehod in kakršnokoli drugo zadrževanje na spornem področju, ali lahko pač utemeljeno pričakuje, da je lahko nevarno zgolj in samo kopanje, druge aktivnosti pa so varne?

Sodišči se z ravnanjem oškodovanke nista veliko ukvarjali. Pritožbeno sodišče je njeno "upravičeno sklepanje, da je prehod varen", utemeljilo s tem, da je bila prvič na obali, da je tam videla veliko ljudi in da table ni videla. Ni se spraševalo o tem, ali je tudi sama zaznala oziroma bi bila morala zaznati nevarnost oziroma ali bi bila tablo nemara vendarle lahko videla, pa je ni.

Od takih sodišč lahko bržkone pričakujemo tudi zahteve po opozarjanju obiskovalcev kavarne na to, da je kava lahko vroča.

Deliktno odškodninsko pravo ni namenjeno le vprašanju povrnitve škode med strankama, ampak sporoča tudi drugim, kakšno ravnanje se od njih pričakuje, s čimer posredno usmerja njihovo ravnanje (preventivna funkcija odškodninskega prava). Zato se sprašujem, kakšno je sporočilo teh sodnih odločb. Je sporočilo morda "Obiskovalci divje plaže med Fieso in Pacugom, ne ozirajte se na morebitno nevarnost, ne razmišljajte o tem, da lahko eden od kamnov, ki ležijo vse naokrog, pade tudi na vas. Sprehajalci, obiskovalci naravnih znamenitosti, ne pazite sami nase, za vas bo poskrbela država."? Za potencialne odgovorne osebe je sporočilo obratno: postavljajte čim več opozorilnih tabel, po možnosti pa preprečite dostop do vseh potencialnih nevarnosti. Je to res pravo sporočilo?

Je prav, da od države in drugih potencialnih odgovornih oseb zahtevamo kar najvišjo skrbnost pri predvidevanju in odpravljanju možnih nevarnosti, od posameznika pa pri skrbi zase in za lastno varnost ne pričakujemo niti zdravega razuma?

Pri branju obeh odločb se nisem mogel znebiti občutka, da sta se sodišči že v izhodišču odločili, da mora za nastalo škodo ena od toženih strank odgovarjati, v nadaljevanju pa je šlo le še za iskanje primerne podlage. Moram tudi priznati, da odločbo uvrščam med tiste (številne) odškodninske postopke, pri katerih se slovenska sodišča zlasti v primerih, v katerih je na pasivni strani država, preveč nagibajo k varstvu oškodovanca. Tudi sam sočustvujem z nesrečno oškodovanko. Vendar morajo biti za deliktno odškodninsko odgovornost vendarle podane tudi predpostavke. Velja pa opozoriti, da Slovenija kot socialna država v takih primerih ljudi ne pusti na cedilu. Stroške zdravljenja krije zdravstveno zavarovanje, začasna nezmožnost za delo pokriva nadomestilo plače v času bolniške odsotnosti, poleg tega poznamo invalidsko zavarovanje, socialne dajatve in druge oblike solidarnosti.

Epilog

Po tem, ko je sodišče izdalo vmesno sodbo o temelju odgovornosti, je Vlada z oškodovanko sklenila poravnavo,¹² v kateri se je zavezala umakniti revizijo proti sodbi, ki jo je vložilo Državno pravobranilstvo. S tem je Vrhovnemu sodišču odvzela možnost odgovora na pomembno pravno vprašanje.

Iz poravnave izhaja tudi, da je Vlada privolila v plačilo odškodnine v višini 26.000 evrov in 2000 evrov stroškov, čeprav je oškodovanka s tožbo zahtevala le 22.602 evrov in povrnitev stroškov. Poleg tega, da je v celoti priznala visoko postavljen zahtevek, je Vlada najbrž pristavila še znesek za nepremoženjsko škodo zaradi trajanja sojenja, saj je postopek do pravnomočnosti odločitve o temelju zahtevka trajal skoraj pet let.

¹ Glej sodbo in sklep ter vmesno sodbo v zadevi št. P 2637/2005 z dne 20. marca 2009. Odločitev o višini odškodninske obveznosti je sodišče pridržalo do pravnomočnosti vmesne sodbe.

² Ur. l. RS, št. 67/02 in nasl.

³ Glej 33. točko 7. člena ZV-1.

⁴ Po podatkih GURS je to Občina Piran.

⁵ Ur. l. RS 29/97 in nasl.

⁶ Glej prvi odstavek 5. člena in tretji odstavek 61. člena.

⁷ Glej prvi odstavek 74. člena, tč. 5.

⁸ VS sodba II Ips 390/1996 z dne 12. februarja 1998. Odločba je bila sprejeta še na podlagi prej veljavnega Zakona o cestah (Ur. l. SRS, št. 2/88 in nasl.).

⁹ VSL sodba III Cp 1189/2009 z dne 6. maja 2009.

¹⁰ Glej na primer Navodila Planinske zveze Slovenije Da bo pot v gore bolj premišljena in varnejša, dostopna na www.pzs.si.

¹¹ Iz sodnih odločb ne izhaja, kdo je tablo postavil oziroma kdo jo postavlja.

¹² Sklep vlade št. 49200-26/2010/3 z dne 14. oktobra 2010.